

Torah from Around the World

Sjabbat 13 oktober 2012 / 27 tisri 5773

Sidra Beresjiet, Beresjiet [Genesis] 1:1-6:8, Tanach blz. 3-12

Haftara (Jaar C): Psalm 104:1-35, Tanach blz. 1359-1361

Commentaar door rabbijn Gary M. Bretton-Granatoor

Vice President, Philanthropy World Union for Progressive Judaism ([WUPJ](#))

Vertaling: Jochanan Ch. Belinfante

[Het Engelse origineel](#)

Vertel mij een verhaal

Het was een bijzonder moment voor mij toen mijn echtgenote en ik ons jongste kind dat naar college ging, uitzwaaiden. Wij zijn nu bewoners van een leeg nest en in alle eerlijkheid, wij genieten van deze gezegende stilte. En toch verlang ik soms hartstochtelijk naar de dagen die voorbij zijn. Ik kan slechts uitkijken naar de tijd dat ik grootvader word en een van mijn favoriete momenten van de dag opnieuw kan beleven: de bedtijd van onze kinderen. "Lees mij een verhaaltje voor, papa. Nee, twee." Dat was het refrein dat onze kinderen herhaalden. Ik weet niet meer hoe het begon, maar ze wilden twee verhaaltjes voor het naar bed gaan.

Het belangrijke punt was niet alleen dat een van de ouders, grootouders of verzorgers van de kinderen ervoor ging zitten om hen voor te lezen. De verhalen zelf waren belangrijk. Onze kinderen hielden er van om het verhaal van het weggelopen konijntje te horen: over het konijntje dat wegliep en het moederkonijn dat steeds weer zegt: "Het maakt niet uit waar je naar toe loopt, ik zal je weer vinden, want ik hou van jou." Of het verhaal over de vis met de bijzondere schubben. Hij raakte bevriend met andere vissen door zijn schubben met elk van hen te delen. Deze verhalen waren van groot belang voor onze kinderen, niet alleen omdat zij hielden van het ritme en het rijm, of vanwege het feit dat zij op een warme, comfortabele schoot zaten, terwijl zij voorgelezen werden, maar omdat deze verhalen hen het gevoel gaven te leren wie zij waren en welke hun waarden. Onze kinderen hielden ervan te leren over het belang van het delen, en het bezorgde hen een groot gevoel van veiligheid om een verhaal te kennen over een moeder die haar geliefde kinderen nooit zou verlaten, ongeacht wat het kind zou doen.

Deze verhalen waren veel meer dan slechts sprookjes, want zij hielpen onze kinderen de mensen te worden die zij voorbestemd waren te zijn. Deze week beginnen wij weer met het verhaal over ons volk, wanneer wij het Scheppingsverhaal lezen zoals geschreven staat in het boek Beresjiet. Te vaak wordt deze tekst terzijde geschoven als niet meer dan een mythe of een sprookje. Allereerst zou ik willen zeggen dat het verhaal zoals verteld in Beresjiet op geen enkele wijze is bedoeld als een accuraat verslag van de feitelijke gebeurtenissen die plaatsvonden aan het begin van de wereld. Hoe dan ook, wij hebben te vaak dit verhaal

terzijde geschoven zonder ons te realiseren wat de diepgaande boodschap is voor ons. Het verhaal informeert ons over wie wij zijn en wie wij voorbestemd zijn te zijn.

De eerste boodschap die wij ontdekken in het Scheppingsverhaal is dat de overweldigende missie van de Schepping is om betekenis te geven aan iets dat chaotisch is, om iets substantieels te maken uit chaos. Dat zou ook een boodschap voor ons moeten zijn, want de echte strijd in ons leven is proberen betekenis te scheppen met ons chaotische bestaan als materiaal.

Wanneer de bijbelse tekst refereert aan het universum als 'toehoe wa-woehoe', vormeloos en leeg, wordt niet bedoeld dat het universum leeg was, maar dat het universum geen betekenis had, geen doel. Er was inhoud, substantie, maar zonder betekenis. Het begin van het Scheppingsverhaal vindt plaats wanneer de Goddelijke Wil zingeving laat verrijzen uit zinloosheid. Ook dat moet ons doel zijn: doel en betekenis te geven aan dingen in ons leven die betekenisloos lijken te zijn. Wanneer wij overweldigd lijken te worden door de chaotische aard van de wereld waarin wij leven, moeten wij besluiten ons leven een doel en een missie te geven, ons leven betekenis te geven.

Het dagelijkse werk van de World Union of Progressive Judaism is helpen om onze progressief-joods waarden te versterken, speciaal op die plaatsen waar de stem van het Reform Jodendom tot nu toe niet werd gehoord, of werd overstemd in de meer traditionele gemeenten. Onze progressieve waarden bieden een antwoord aan hen die een warme en verwelkomende Joodse gemeente zoeken, een gemeente die de mooiste idealen uit onze geschiedenis en erfenis vertegenwoordigt.

De volgende boodschap die wij ontdekken in het bijbelse verhaal over de Schepping is dat alles in de natuur zijn waarde heeft. Alles dat verschijnt in het natuurlijke universum komt met een missie en doel. Elk ding is geschapen; en, wanneer iets tot stand komt door de wil van een Schepper, dan moet het een rol spelen in ons universum. We kunnen die rol misschien niet begrijpen; we kunnen misschien niet de betekenis van die rol zien, maar er is een wil en bedoeling achter alles in het geschapen universum.

Een flink aantal jaren geleden las ik een vreemd artikel in de krant. Het was een verhaal over kikkers in Minnesota. De gemiddelde lezer zou de betekenis van dit verhaal gemakkelijk terzijde schuiven als onbetekenende bladvulling. Ik kon het echter niet uit mijn gedachten krijgen.

In Minnesota maakte een groep schoolkinderen een schoolreisje naar moerassige gebieden en zij vonden het leuk om een paar kikkers te vangen en mee terug te nemen naar hun klaslokaal voor onderzoek. De onderwijzer die begreep hoe belangrijk enge, kruipende, slijmerige dingen zijn in het leven van jonge kinderen, stond hen toe de kikkers te vangen en naar hun klaslokaal te brengen. Eenmaal terug in een omgeving waarin zij deze kikkers konden onderzoeken, ontdekten zij dat een aantal gevangen kikkers een poot te weinig of een poot te veel had. Er waren driepotige en vijfpotige kikkers. De leraar gaf deze informatie door aan de milieubeschermingsautoriteiten en een jaar of tien werden in de hele staat Minnesota door de ambtenaren kikkers gevangen. Zo werd ontdekt dat op steeds meer plaatsen almaar grotere aantallen misvormde kikkers waren. Omdat het aantal van deze mutaties toenam en de geografische gebieden waarin zij voorkwamen steeds groter werden, werden de ambtenaren steeds ongeruster. Zij waren ervan overtuigd dat deze mutaties ontstonden door milieuvervuiling door menselijke activiteit. Wij zouden ons allemaal zorgen moeten maken over de invloed die wij hebben op de omgeving en wat dat massale optreden van mutaties voor gevolgen heeft voor andere wezens in de voedselketen.

Uit de sidratekst kunnen we leren dat elk schepsel geschapen werd naar eigen ontwerp en doel. Maar als de dingen die wij doen en die invloed hebben op het milieu chaos beginnen te veroorzaken in een geordende natuurlijke leefomgeving, wordt het tijd ons zorgen te maken.

Er is nog een boodschap in het Scheppingsverhaal, want pas op de laatste dag werd de mens geschapen. In dit hoofdstuk worden wij geïnformeerd dat wij geschapen zijn naar het

evenbeeld en de gelijkenis van God. Een manier om dit te lezen, is dat het onze taak is Gods medescheppers te zijn bij het perfectioneren van deze wereld. Maar er is nog een boodschap in dit alles die wij nog moeten leren. Als wij allemaal geschapen zijn naar het evenbeeld en de gelijkenis Gods, dan zou een vooroordeel een vervloeking van onze missie en ons doel in het leven zijn. Als ik geschapen ben in het evenbeeld van God en jij bent geschapen in het evenbeeld van God, dan moeten wij uiteindelijk gelijk zijn in de ogen van God. En dat niet alleen voor jou en mij: maar hen met gebreken, hen met verschillende huidskleur of gelaatstructuur; hen met verschillende mogelijkheden en zij met verschillende kansen. En een belangrijk onderdeel van de missie van de World Union is contact te maken met gemeenschappen, allianties en partnerschappen te creëren en paden te openen voor dialoog. Uiteindelijk, vinden wij in dit scheppingsverhaal de notie dat wij geschapen zijn als elkaars gelijkwaardige. Elke notie dat de ene mens beter is dan de ander eindigt in het maken van chaos in zingeving.

Ik hoop niet dat de woorden die wij deze week lezen, gelezen zullen worden in openbare scholen als bewijs van de wetenschap in de schepping. Maar ik denk dat deze verhalen er zijn om ons te vertellen over wie wij zijn en wat wij zijn in deze wereld. Zij vormen de werkelijke basis onder onze ethos en onze ethiek. En te vaak hebben wij dit verhaal te weinig aandacht gegeven. Misschien zouden wij in deze week van opnieuw beginnen, in dit Nieuwe Jaar, meer aandacht kunnen besteden aan de verhalen uit ons verleden en beseffen dat zij er zijn om onze toekomst uit te lijnen. Zo worden bedtijdverhalen levensbevestigend en richtinggevend aan het leven. Het verhaal van ons begin zou ons dichter bij ons doel moeten brengen.